

УДК 725.8

DOI <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2024.32.4>

ПАНДЕМІЧНА КРИЗА COVID-19 ЯК КАТАЛІЗАТОР РОЗВИТКУ ТИПОЛОГІЇ СПОРТИВНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ КОМПЛЕКСІВ В УКРАЇНІ

Кригіна Анастасія Олексіївна¹, Антонюк Дмитро Іванович²

¹аспірантка кафедри теорії, історії архітектури та синтезу мистецтв,
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, Київ, Україна,
e-mail: anastasiia.kryhina@naoma.edu.ua, orcid: 0000-0002-1182-6794

²кандидат архітектури, доцент кафедри архітектурного проєктування,
керівник навчально-творчої майстерні

Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, Київ, Україна,
e-mail: dmitry.antonyuk@naoma.edu.ua, orcid: 0000-0003-3928-0161

Анотація. Кризові обставини нині не є рідкісними. У результаті популярним у сучасній архітектурі стає дотримання принципів сталого розвитку з використанням адаптивних і багатофункціональних підходів при формуванні типів окремих будівель та споруд. Тому формування адаптивних спортивно-рекреаційних комплексів, що можуть ефективно функціонувати в умовах змінних обставин, стає ключовим. Важливо при цьому визначити, до чого сучасна архітектура має бути стійкою. Відповідно, вивчення наслідків сучасних криз є важливим процесом при формуванні нових векторів розвитку конкурентної сталої типології. Для суспільства, на наш погляд, спортивно-рекреаційна діяльність і, як наслідок, спортивно-рекреаційні комплекси (далі – СРК) в умовах кризи є інструментом, що пом'якшує наслідки кризи, включаючи стрес.

Мета. Виявити роль пандемічної кризи в розвитку типології спортивно-рекреаційних комплексів. Основні завдання: проаналізувати обмеження, введені владою під час піку кризи, які могли вплинути на доступність інфраструктури СРК; вивчити зміни у фізичній активності населення та порівняти з динамікою трендів у галузі фізичної культури та спорту.

Методологія. Пошук літератури проводився в географічних рамках України та країн ЄС, що лідирують у загальноєвропейській статистиці за показниками фізично активного населення, США та КНР, як країн із найсильнішими економіками світу.

Результати. Виявлено, що пандемічна криза прискорила розвиток типології СРК, виокремлюючи слабкі сторони існуючих типів і активізуючи пошук нових стратегій адаптації та формування нових типів.

Наукова новизна. Проаналізовано взаємозв'язок між обмеженнями влади, які могли вплинути на функціонування традиційної СРК інфраструктури, та соціальними, технологічними та екологічними змінами в період пандемії COVID-19.

Практична значущість. Результати можуть бути використані для подальших досліджень і слугувати інструментом при розробці стратегій адаптації існуючих чи нових СРК.

Ключові слова: міське середовище, активний спосіб життя, пандемія, типологія, архітектура, спортивно-рекреаційний простір, архітектура, інклюзивність, доступність.

ВСТУП

Уже протягом п'яти років від початку пандемії COVID-19 Україна та світ перебувають у кризовому становищі. Незважаючи на збитки економічного та людського капіталу протягом цього періоду, необхідно визначити, що подібна криза вплинула на зміни в перебігу природних соціокультурних процесів розвитку в багатьох сферах життєдіяльності, включаючи фізичну активність і спорт. Загальний звіт ВОЗ про фізичну активність у світі за 2022 р. вказує на те, що загальний рівень фізичної активності в містах знизився відносно до пандемічного [25]. Здебільшого це пов'язано з обмеженнями, котрі вплинули на мобільність містян і збільшення частки сидячого часу протягом дня [23]. У контексті цієї динаміки типологія спортивно-рекреаційних комплексів як соціально залежний елемент також змінюється: традиційна спортивно-рекреаційна інфраструктура не використовувалася за прямим призначенням, а отже, мала змогу адаптуватися до зміни функції та продовжувати функціонування або залишалася неактивною в умовах кризи, що безумовно негативно вплинуло на діяльність бізнесу, що залежав від цієї інфраструктури.

Враховуючи рекомендації Всесвітньої організації здоров'я, у яких було акцентовано увагу на користі фізичного навантаження для протидії захворюваності, та неоднозначність статистичних досліджень щодо детальнішої динаміки фізичної активності, певний рівень активності протягом періоду зберігався та навіть у деяких випадках збільшувався, зокрема, коли люди змогли адаптуватися до нових умов та продовжити заняття спортом у незвичних для цього місцях [18]. Актуальним є і визначення ролі подібної кризи у формуванні сучасної типології СРК та розглядом можливих стратегій адаптації до криз традиційних типів із подальшим вектором розвитку типології СРК.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Враховуючи сучасні урбаністичні тенденції та виражене в них прагнення формування здорових просторів, актуальним є питання розгляду стратегій, принципів і методів залучення все більшої кількості людей до занять спортом і ведення здорового способу життя. Враховуючи взаємозалежність між архітектурою та соціумом, треба визнати, що комфортні та безпечні архітектурні структури або міське середовище також може відігравати неабияку роль у збільшенні кількості тих, хто займається.

У контексті проблематики дослідження в науковому дискурсі здебільшого

приділяється увага визначенню взаємозв'язку значення показника фізичної активності населення та форми організації елементів соціокультурного середовища: простір або комплекси чи споруди та структура соціального часу та форми його використання в умовах обмежень, спричинених пандемією. На нашу думку, можна виділити три напрями серед наявних досліджень, котрі допомагають вирішити проблему, що розглядається: взаємозв'язок фізичної активності та щільності міст, доступність об'єктів спортивно-рекреаційної інфраструктури та принципи організації архітектурно-планувальних структур таких об'єктів. В Україні через відсутність на той час (період подій 2019–2022 рр.) ефективної системи моніторингу показників рухової активності всередині країни не має достатньої кількості наукових робіт, присвячених цій проблемі, тому для розкриття сучасного стану дослідженості проблеми було проаналізовано закордонні наукові роботи.

Дослідження, проведене нідерландськими вченими Хоекманом Р., Груббенем М., Краайкампом Г. (Hoekman, R., Grubben, M., Kraaykamp, G.), показало, що контекст середовища – його якість та доступність – може сприяти збільшенню або зменшенню кількості тих, хто займається в рамках цього середовища [17]. Важливим є розрізнення авторами семантичного значення середовища з великою кількістю спортивних споруд і середовищем, що комплексно є сприятливим для фізичної активності. Це вказує на те, що якість обладнання та вдале, органічне його розміщення в сучасному контексті більше заохочує людей до занять, ніж фактична його наявність. Відповідно, важливим фокусом у майбутніх дослідженнях стане поглиблення вивчення принципів організації подібних інклюзивних, спеціалізованих просторів в структурі певного середовища. Акцентуючись на питанні рівності у доступі до спеціалізованої інфраструктури, авторам вдалося виявити, що в районах із більш розвинутою інфраструктурою та більшим рівнем благополуччя кількість людей, що припинило участь у спортивних клубах, менше, ніж в альтернативних. Науковці допускають, що криза посилює без того існуючу соціальну нерівність у доступі до спортивно-рекреаційної інфраструктури.

Груббен М., Вірцема С., Хукман Р. і Краайкамп Г. (Grubben, M., Wiertsema, S., Hoekman, R., & Kraaykamp, G.) виявили наслідок впровадження віддаленої форми роботи на збільшення людей, котрі займались спортом. Однак цей висновок неоднозначний, у деяких випадках запобігала збільшенню

можливостей для участі в спорті через вивільнення вільного часу в тих, хто працює (через зменшення витрати часу на дорогу), та впровадження більш гнучкого графіку [21].

Група австрійських вчених на прикладі міста Тироль, Австрія, зафіксувала, що, незважаючи на загальне зменшення участі в спортивно-рекреаційній діяльності протягом обмежень зі сторони влади, частка тих людей, що раніше не займались, навпаки, збільшилась [13]. Причина такої популяризації спорту в рамках роботи не визначена та потребує подальших досліджень.

На необхідність у розробці якісних спортивно-рекреаційних просторів наголошують Ванг Й. (Wang, J.) та ін. У дослідженні визначено взаємозв'язок між щільністю районів міста та їх сталістю відносно забезпечення населення змоги проводити тренування під час кризи в спеціалізованих просторах. Результати свідчать про те, що більш урбанізовані території виявилися менш сприятливими для підтримки рівня фізичної активності населення за умови кризи. Відповідно, автори рекомендують у подальшому використовувати стратегії побудови міських просторів, що будуть мати більш пористу та рівномірну структуру [26].

Аналіз досліджень показав, що, незважаючи на те, що загальна кількість фізично активних людей у період пандемії зменшилася, немає чіткого та єдиного визначення впливу пандемії на зростання чи зменшення кількості тих, хто займається спортом. Однак, попри обмеження доступу до традиційної спортивно-рекреаційної інфраструктури, заняття продовжувалися за умови наявності для цього сприятливого середовища. Відповідно, в умовах кризи людство було вимушене використовувати нові форми спортивно-рекреаційних просторів для проведення занять, що у свою чергу може спровокувати появлення нових типів СРК та трансформацію існуючих, знання про які потребують подальших досліджень.

МЕТА

Дослідити вплив пандемії COVID-19 на зміну потреб споживачів до спортивно-рекреаційної інфраструктури, що сприятиме розробці стратегій адаптації типології СРК до нових вимог суспільства.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Доступ до спортивно-рекреаційної інфраструктури та рівень фізичної активності. В Україні карантинні обмеження, що почали діяти через пандемію, вплинули на зміну

організації життєдіяльності. Незважаючи на те, що обмеження зі сторони влади для запобігання розповсюдження вірусу сформували шоківі умови: перший період часу рух людей і будь-яка фізична взаємодія були повністю заборонені, зтяжна форма перебігу пандемії змусила суспільство адаптуватися до нової реальності та сформувати нові звички та підходи до дотримання здорового способу життя та, відповідно, до користування та відвідування спортивно-рекреаційної інфраструктури.

Згідно з постановами Кабінету Міністрів України, протягом трьох місяців в Україні була заборонена робота спортивних і фітнес-центрів та протягом одного місяця доступ до парків і зон відпочинку з подальшим послабленням карантинних меж та прийнятих рекомендацій організації процесу фізичної активності у спортивних залах [9; 1; 8; 4; 3] (рис. 1). Враховуючі декілька хвиль розповсюдження захворювання, до кінця 2021-го року впроваджували додаткові правила, що мали вплив на форму проведення тренування в громадських місцях і способу доступу до спеціалізованих місць їх проведення: обмеження у русі громадського транспорту, обмеження в кількості тих, хто займається [2; 6; 7; 1; 9].

Незважаючи на це, згідно зі статистичними дослідженнями United Nations Development Programme (період проведення опитування 29 червня – 4 липня 2020 року), серед української молоді не виявлено різких змін у наявності чи відсутності спортивних тренувань під час карантину. У цифрах дослідження говорить про те, що молодь віком від 14 до 35 років: 23,2% під час пандемії почала більш активно займатися спортом, а 24,4%, навпаки, зменшили направлену фізичну активність [10]. Отже, при повно або частково обмеженому доступі до спортивно-рекреаційної інфраструктури спортивні тренування продовжувалися майже в такому ж обсязі, що й до пандемії, серед учасників фокусної групи. Відповідно, більшість потенційних спортсменів знайшли спосіб доступу до системи тренувань і простору для їх проведення.

1. Особливості розвитку типології СРК в умовах кризи.

Визначено три ключові аспекти, що сприяють розвитку типології СРК, прискорення якого спостерігається у умовах кризи:

- соціальні умови;
- відповідність технологічному розвитку та цифровізації;
- екологічна свідомість.

Соціальні умови. Збільшення кількості тих, хто займається, серед населення

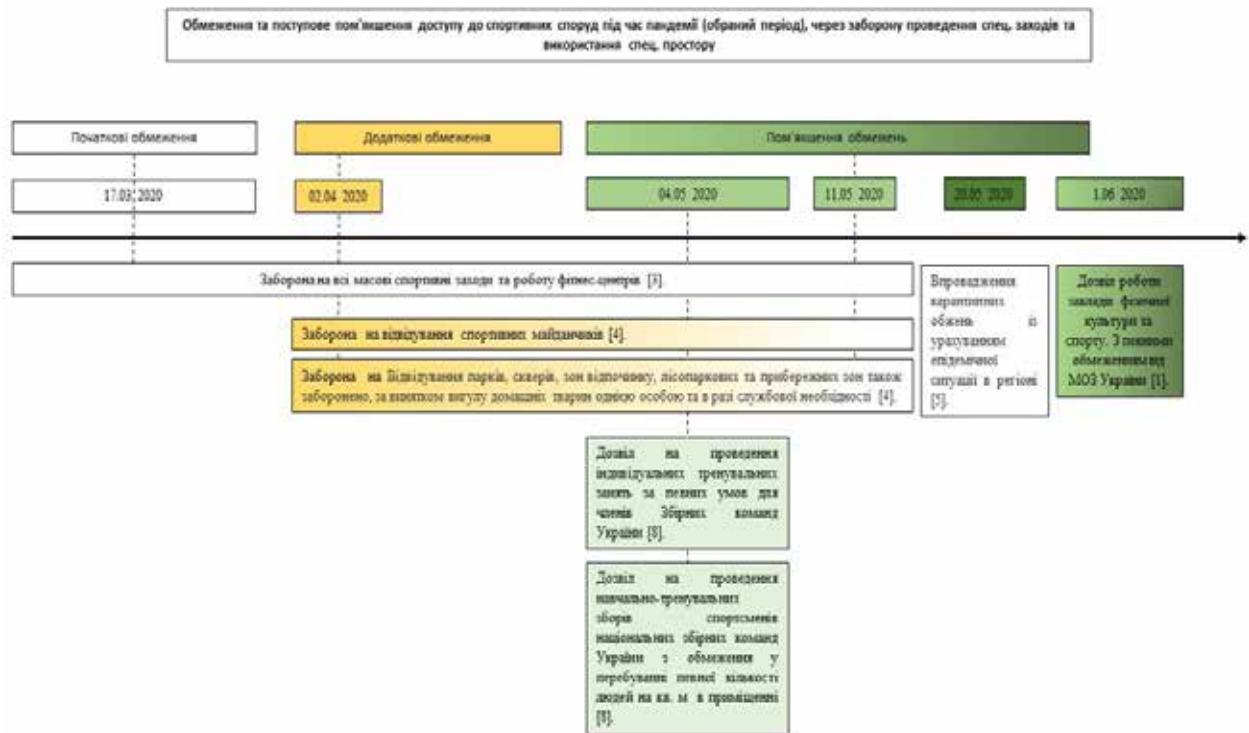

Рис. 1. Огляд обмежень у функціонуванні СРК внаслідок обмежень до їх доступу через повну або частково заборону проведення спецзаходів та роботу спецзакладів

в містах стає основним завданням світових програм [15]. Водночас позитивний вплив фізичної активності на здоров'я відомий [22], а в умовах COVID-19 ця тема набуває ще більшої актуальності, що у свою чергу стає підґрунтям формування бажання в суспільства підтримувати належний рівень фізичного та психічного здоров'я [19; 14; 12]. Протягом періоду початку пандемії виявлено зміни в ролі фізичної активності в житті людства. Це підтверджує динаміка, при якій видно зріст інтересу людства під час пандемії до власного здоров'я. Як зазначають, у результаті аналізу Google Trends, автори: Український інститут майбутнього та незалежний аналітичний центр U.Sport у співпраці з Big City Lab та Асоціацією спортивного девелопменту: «фактично, зацікавленість населення у фізичних вправах у квітні 2020 року була рекордною від моменту початку від моменту початку реєстрації GT у січні 2004 року» [11, с. 18].

Ця зацікавленість та в той же час пропаганда з боку уряду та засобів масової інформації користі фізичної активності стають передумовою для подальшої зміни ролі фізичної активності в житті сучасного людства.

Відповідність технологічному розвитку та цифровізації. Задля визначення місця пандемії як певного проміжку часу в системі розвитку функціонально-технологічної структури фітнесу був використаний

матеріал систематизованих даних еволюції фітнесу [24]. За наведеними даними видно, що у 2019 році вперше популярними стали носимі гаджети, що робить фітнес індустрією більш самостійною та індивідуальною для споживачів та вже у 2021 роках популярності набувають онлайн види тренувань, практикування яких стало одним із можливих способів продовжувати заняття віддалено від тренерів і спеціалізованих громадських СРК та в деяких випадках продовжувати бути членом спортивної спільноти.

Екологічна свідомість. У цей період люди частіше почали чергувати спортивно-рекреаційні тренування в приміщенні із заняттями на свіжому повітрі, використовуючи вільний простір у помешканні: балкони, тераси приватного та загального користування, прилеглі території до власного помешкання та в межах вільного місця в приміщенні помешкання [20]. Під час таких занять, що не мають чіткої прив'язки до штучного середовища, популярними стають тренажери та знаряддя, що не мають підключення до електрики, а збільшення частки проведення занять на вулиці зменшують навантаження на системи вентиляції у приміщеннях. Такі використання ресурсів, обумовлені в зміні парадигми про спортивне тренування має позитивний вплив на загальний споживчий рівень використання природних ресурсів.

ВИСНОВКИ

Пандемія сформувала в суспільстві обачність до власного здоров'я, сприяла соціалізації інноваційних методів віддаленого тренування та стала перепоною, що спровокувала пошук векторів для розвитку мережі СРК. Відповідно, у подальших дослідженнях виникає потреба в розробці нових стратегій і підходів до організації спортивно-рекреаційних просторів, що сприятимуть розвитку типології спортивно-рекреаційних комплексів.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Постанова Головного державного санітарного лікаря України «Про затвердження Тимчасових рекомендацій щодо організації протиепідемічних заходів в деяких закладах фізичної культури та спорту на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 26 травня 2020 р. № 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0028488-20#Text> (дата звернення: 26.03.2024).
- [2] Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України» від 17 лютого 2021 р. № 104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/104-2021-%D0%BF#n11> (дата звернення: 26.03.2024).
- [3] Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211» від 16 березня 2020 р. № 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2020-n#n8> (дата звернення: 26.03.2024).
- [4] Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211» від 2 квітня 2020 р. № 255. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/255-2020-%D0%BF#n8> (дата звернення: 26.03.2024).
- [5] Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211» від 20 травня 2020 р. № 392. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2020-%D0%BF#n8> (дата звернення: 26.03.2024).
- [6] Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 р. № 1236» від 9 грудня 2020 р. № 1096. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1236-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.03.2024).
- [7] Постанова Кабінету Міністрів України «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 9 грудня 2020 р. № 1236. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1236-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.03.2024).
- [8] Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211» від 4 травня 2020 р. № 343. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/343-2020-%D0%BF#n10> (дата звернення: 26.03.2024).
- [9] Розпорядження Головного державного санітарного лікаря України «Про проведення громадського обговорення деяких вимог до протиепідемічних заходів при послабленні карантину» від 18 травня 2020 р. № 32. URL: <https://moz.gov.ua/uploads/ckeditor> (дата звернення: 26.03.2024).
- [10] Як живе молодь України під час COVID-19? URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/yak-zhyve-molod-ukrayiny-pid-chas-covid-19> (дата звернення: 26.03.2024).
- [11] Як перетворити 1\$ на 15\$ або особливості впливу фізичної активності громадян на економіку України. URL: <https://uifuture.org/publications/yak-peretvoryty-1-na-15-abo-osoblyvosti-vplyvu-fizychnoyi-aktyvnosti-gromadyan-na-ekonomiku-ukrayiny/> (дата звернення: 26.03.2024).
- [12] Anyan F. et al. Change in Physical Activity During the Coronavirus Disease 2019 Lockdown in Norway: The Buffering Effect of Resilience on Mental Health. *Frontiers in Psychology*. 2020. Vol. 11. URL: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.598481>.
- [13] COVID-19 stay-at-home order in Tyrol, Austria: sports and exercise behaviour in change? / M. Schnitzer et al. *Public Health*. 2020. Vol. 185. P. 218–220. URL: <https://doi.org/10.1016/j.puhe.2020.06.042>.
- [14] Donizzetti A. R. The Relationship between Physical Activity and Psychosocial Well-Being during and after COVID-19 Lockdown. *Behavioral Sciences*. 2023. Vol. 13, no. 12. P. 986. URL: <https://doi.org/10.3390/bs13120986>.
- [15] Global action plan on physical activity 2018–2030: more active people for a healthier world. *World Health Organization (WHO)*. URL: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241514187>.
- [16] Global views on sports: 58% globally would like to practice more. *IPSOS*. URL: <https://www.ipsos.com/en/global-views-to-sports-2021>.
- [17] Hoekman R., Grubben M., Kraaykamp G. Sport club dropout under COVID-19 in the Netherlands: do characteristics of the neighbourhood matter?. *Frontiers in Sports and Active Living*. 2023. Vol. 5. URL: <https://doi.org/10.3389/fspor.2023.1168608>.
- [18] Impact of COVID-19 on physical activity: A rapid review / A. H. Park et al. *Journal of Global Health*. 2022. Vol. 12. URL: <https://doi.org/10.7189/jogh.12.05003>.
- [19] Impact of Physical Activity on COVID-19 / J. Yang et al. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2022. Vol. 19, no. 21. P. 14108. URL: <https://doi.org/10.3390/ijerph192114108>.
- [20] Increase in Outdoor Activities due to COVID-19. *Outdoor Industry Association*. URL: <https://outdoorindustry.org/article/increase-outdoor-activities-due-covid-19/>.
- [21] Is Working from Home during COVID-19 Associated with Increased Sports Participation? Contexts of Sports, Sports Location and Socioeconomic

Inequality / M. Grubben et al. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2022. Vol. 19, no. 16. P. 10027. URL: <https://doi.org/10.3390/ijerph191610027>.

[22] Posadzki P. et al. Exercise/physical activity and health outcomes: an overview of Cochrane systematic reviews. *BMC Public Health*. 2020. Vol. 20, no. 1. URL: <https://doi.org/10.1186/s12889-020-09855-3>.

[23] Physical activity and sitting time changes in response to the COVID-19 lockdown in England / D. P. Bailey et al. *PLOS ONE*. 2022. Vol. 17, no. 7. P. e0271482. URL: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0271482>.

[24] Sevilmis A., Özdemir İ., García-Fernández J. The History and Evolution of Fitness. *SPORT TK-Revista EuroAmericana de Ciencias del Deporte*. 2023. Vol. 12. P. 4. URL: <https://doi.org/10.6018/sportk.493851>.

[25] The Global Status Report on Physical Activity 2022. *World Health Organization (WHO)*. URL: <https://www.who.int/teams/health-promotion/physical-activity/global-status-report-on-physical-activity-2022>.

[26] Wang J. et al. Moderation effect of urban density on changes in physical activity during the coronavirus disease 2019 pandemic. *Sustainable Cities and Society*. 2021. Vol. 72. P. 103058. URL: <https://doi.org/10.1016/j.scs.2021.103058>.

REFERENCES

[1] Постанова Головного державного санітарного лікаря України «Про затвердження Тимчасових рекомендацій щодо організації протієпідемічних заходів в деяких закладах фізичної культури та спорту на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 26 травня 2020 р. № 28. [Resolution of the Chief State Sanitary Doctor of Ukraine "On the approval of Temporary recommendations on the organization of anti-epidemic measures in some physical culture and sports institutions on quarantine period due to the spread of the coronavirus disease (COVID-19)" dated May 26, 2020 No. 28]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0028488-20#Text> (data zvernennia: 26.03.2024) [in Ukrainian].

[2] Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України» від 17 лютого 2021 р. № 104. [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Amendments to Certain Acts of the Cabinet of Ministers of Ukraine" dated February 17, 2021 No. 104]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/104-2021-%D0%BF#n11> (data zvernennia: 26.03.2024) [in Ukrainian].

[3] Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211» від 16 березня 2020 р. № 215. [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Amendments to the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 11, 2020 No. 211" dated March 16, 2020 No. 215]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2020-n#n8> (data zvernennia: 26.03.2024) [in Ukrainian].

[4] Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України

від 11 березня 2020 р. № 211» від 2 квітня 2020 р. № 255. [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Amendments to the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 11, 2020 No. 211" dated April 2, 2020 No. 255]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/255-2020-%D0%BF#n8> (data zvernennia: 26.03.2024) [in Ukrainian].

[5] Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211» від 20 травня 2020 р. № 392. [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Amendments to the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 11, 2020 No. 211" dated May 20, 2020 No. 392]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2020-%D0%BF#n8> (data zvernennia: 26.03.2024) [in Ukrainian].

[6] Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 р. № 1236» від 9 грудня 2020 р. № 1096. [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Amendments to the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 9, 2020 No. 1236" dated December 9, 2020 No. 1096]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1236-2020-%D0%BF#Text> (data zvernennia: 26.03.2024) [in Ukrainian].

[7] Постанова Кабінету Міністрів України «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протієпідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 9 грудня 2020 р. № 1236. [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On the establishment of quarantine and introduction of restrictive anti-epidemic measures to prevent the spread of the acute respiratory disease COVID-19 caused by the SARS-CoV-2 coronavirus on the territory of Ukraine" dated December 9, 2020 No. 1236]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1236-2020-%D0%BF#Text> (data zvernennia: 26.03.2024) [in Ukrainian].

[8] Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211» від 4 травня 2020 р. № 343. [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Amendments to the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 11, 2020 No. 211" dated May 4, 2020 No. 343]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/343-2020-%D0%BF#n10> [(data zvernennia: 26.03.2024) [in Ukrainian].

[9] Розпорядження Головного державного санітарного лікаря України «Про проведення громадського обговорення деяких вимог до протієпідемічних заходів при послабленні карантину» від 18 травня 2020 р. № 32. [Order of the Chief State Sanitary Doctor of Ukraine "On public discussion of some requirements for anti-epidemic measures when quarantine is relaxed" dated May 18, 2020 No. 32]. Retrieved from: <https://moz.gov.ua/uploads/ckeditor> (data zvernennia: 26.03.2024) [in Ukrainian].

[10] Як зживе молоді України під час COVID-19? [How do the youth of Ukraine live during COVID-19?]. Retrieved from: <https://www.undp.org/uk/ukraine/>

publications/yak-zhyve-molod-ukrayiny-pid-chas-covid-19 (data zvernennia: 26.03.2024) [in Ukrainian].

[11] Yak peretvoryty 1\$ na 15\$ abo osoblyvosti vplyvu fizychnoi aktyvnosti hromadian na ekonomiku Ukrainy. [How to turn \$1 into \$15 or features of the impact of physical activity of citizens on the economy of Ukraine]. Retrieved from: <https://uifuture.org/publications/yak-peretvoryty-1-na-15-abo-osoblyvosti-vplyvu-fizychnoyi-aktyvnosti-gromadyan-na-ekonomiku-ukrayiny/> (data zvernennia: 26.03.2024) [in Ukrainian].

[12] Anyan F. et al. (2020). Change in Physical Activity During the Coronavirus Disease 2019 Lockdown in Norway: The Buffering Effect of Resilience on Mental Health. *Frontiers in Psychology*. Vol. 11. Retrieved from: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.598481> [in English].

[13] COVID-19 stay-at-home order in Tyrol, Austria: sports and exercise behaviour in change? / M. Schnitzer et al. *Public Health*. 2020. Vol. 185. P. 218–220. Retrieved from: <https://doi.org/10.1016/j.puhe.2020.06.042> [in English].

[14] Donizzetti, A. R. The Relationship between Physical Activity and Psychosocial Well-Being during and after COVID-19 Lockdown. *Behavioral Sciences*. 2023. Vol. 13, no. 12. P. 986. Retrieved from: <https://doi.org/10.3390/bs13120986> [in English].

[15] Global action plan on physical activity 2018–2030: more active people for a healthier world. *World Health Organization (WHO)*. Retrieved from: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241514187> [in English].

[16] Global views on sports: 58% globally would like to practice more. *IPSOS*. Retrieved from: <https://www.ipsos.com/en/global-views-to-sports-2021> [in English].

[17] Hoekman R., Grubben M., Kraaykamp G. (2023). Sport club dropout under COVID-19 in the Netherlands: do characteristics of the neighbourhood matter?. *Frontiers in Sports and Active Living*. Vol. 5. Retrieved from: <https://doi.org/10.3389/fspor.2023.1168608> [in English].

[18] Impact of COVID-19 on physical activity: A rapid review (2022). A. H. Park et al. *Journal of Global*

Health. Vol. 12. Retrieved from: <https://doi.org/10.7189/jogh.12.05003> [in English].

[19] Impact of Physical Activity on COVID-19 (2022). J. Yang et al. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. Vol. 19, no. 21. P. 14108. Retrieved from: <https://doi.org/10.3390/ijerph192114108> [in English].

[20] Increase in Outdoor Activities due to COVID-19. *Outdoor Industry Association*. Retrieved from: <https://outdoorindustry.org/article/increase-outdoor-activities-due-covid-19/> [in English].

[21] Is Working from Home during COVID-19 Associated with Increased Sports Participation? Contexts of Sports, Sports Location and Socioeconomic Inequality (2022). M. Grubben et al. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. Vol. 19, no. 16. P. 10027. Retrieved from: <https://doi.org/10.3390/ijerph191610027> [in English].

[22] Physical activity and sitting time changes in response to the COVID-19 lockdown in England (2022). D. P. Bailey et al. *PLOS ONE*. Vol. 17, no. 7. P. e0271482. Retrieved from: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0271482> [in English].

[23] Posadzki, P. et al. (2020). Exercise/physical activity and health outcomes: an overview of Cochrane systematic reviews. *BMC Public Health*. Vol. 20, no. 1. Retrieved from: <https://doi.org/10.1186/s12889-020-09855-3> [in English].

[24] Sevilmis A., Özdemir İ., & García-Fernández J. (2023). The History and Evolution of Fitness. *SPORT TK-Revista EuroAmericana de Ciencias del Deporte*. Vol. 12. P. 4. Retrieved from: <https://doi.org/10.6018/sportk.493851> [in English].

[25] The Global Status Report on Physical Activity 2022. *World Health Organization (WHO)*. Retrieved from: <https://www.who.int/teams/health-promotion/physical-activity/global-status-report-on-physical-activity-2022> [in English].

[26] Wang, J. et al. (2021). Moderation effect of urban density on changes in physical activity during the coronavirus disease 2019 pandemic. *Sustainable Cities and Society*. Vol. 72. P. 103058. Retrieved from: <https://doi.org/10.1016/j.scs.2021.103058> [in English].

ABSTRACT

Krygina A., Antoniuk D. The COVID-19 pandemic crisis as a catalyst for the development of the typology of sports and recreational complexes in Ukraine.

Crisis circumstances are not uncommon today. As a result, it is popular in modern architecture to adhere to the principles of sustainable development using adaptive and multifunctional approaches in the formation of the types of individual buildings and structures. Therefore, the formation of adaptive sports and recreational complexes that can function effectively in changing circumstances is becoming key. It is important to determine what modern architecture should be resistant to. Accordingly, the study of the consequences of modern crises is an important process in the formation of new vectors for the development of a competitive sustainable typology. For society, in our opinion, sports and recreational activities and, as a result, sports and recreational complexes in times of crisis are a tool that mitigates the effects of the crisis, including stress.

The purpose of this study is to identify the role of the pandemic crisis in the development of the typology of sports and recreation complexes. The main objectives of the study are to analyze the restrictions imposed by the authorities during the peak of the crisis, which could affect the availability of SRC infrastructure; to study changes in physical activity of the population and compare them with the dynamics of trends in the field of physical culture and sports.

Methodology. The literature search was conducted within the geographical boundaries of Ukraine and the EU countries, which are leaders in European statistics on the indicators of physically active population, the USA and China.

Results. It has been found that the pandemic crisis has accelerated the development of IBS typology, highlighting the weaknesses of existing types and intensifying the search for new strategies for adaptation and the formation of new types.

Scientific novelty. The relationship between government restrictions that could affect the functioning of traditional IBS infrastructure and social, technological and environmental changes during the COVID-19 pandemic is analyzed.

Practical relevance. The results can be used for further research and serve as a tool for developing adaptation strategies for existing or new CRS.

Keywords: urban environment, active lifestyle, pandemic, typology, architecture, sports and recreational space, architecture, inclusiveness, accessibility.

AUTHOR'S NOTE:

Krygina Anastasiia, Postgraduate student of the Department of Theory, History of Architecture and Synthesis of Arts National Academy of Fine Arts and Architecture, Kyiv, Ukraine, e-mail: anastasiia.kryhina@naoma.edu.ua, orcid: 0000-0002-1182-6794.

Antoniuk Dmytro, Candidate of Architecture, Associate Professor at the Department of Architectural Design, Head of the Educational and Creative Workshop National Academy of Fine Arts and Architecture, Kyiv, Ukraine, e-mail: dmitry.antonyuk@naoma.edu.ua, orcid: 0000-0003-3928-0161.

Стаття подана до редакції 27.03.2024 р.